

TÜRKİYE DAYANIKLI PEYZAJ ENTEGRASYONU PROJESİ (TULIP)

PAYDAŞ KATILIM ÇERÇEVESİ YÖNETİCİ ÖZETİ

PAYDAŞ KATILIM ÇERÇEVESİ YÖNETİCİ ÖZETİ

Paydaş Katılım Çerçevesi, tasarım aşamasından projenin tamamlanma aşamasına kadar, projelere paydaş katılımını formüle etmek ve proje ve faaliyetlerin olumlu etkilerini ve fırsatlarını geliştirmek için ilkeleri, kılavuzları ve prosedürleri belirler. Paydaş Katılım Çerçevesi, Türkiye Dayanıklı Peyzaj Entegrasyonu Projesi (TULIP) süresi boyunca bir dizi faaliyet ve araç yoluyla tüm proje paydaşlarının aktif katılımını sağlamak ve artırmak için sağlam bir katılım yaklaşımının belirlenmesini sağlar.

Paydaş Katılım Çerçevesi' in içeriği Dünya Bankası'nın Çevresel ve Sosyal Çerçevesi içindeki 10. Çevresel ve Sosyal Standardı tarafından vurgulanmaktadır. Bu özel standart, "Paydaş Katılımı ve Bilgi Açıklama", "Borçlu ile proje paydaşları arasındaki açık ve şeffaf katılımın uluslararası iyi uygulamanın temel bir unsuru olarak önemini" kabul etmektedir (Dünya Bankası, 2017).

Paydaş haritalamasının temeli, proje ile olan ilgi ve etkileşim düzeyidir. Buna göre paydaşlar aşağıdaki gruplarda toplanacaktır:

- Doğrudan Paydaşlar,
- Dolaylı Paydaşlar,
- İlgili Diğer Taraflar,

Bireyler, gruplar ve topluluklar da dahil olmak üzere proje sırasında iş birliği yapılacak ve danışılacak doğrudan etkilenen kilit paydaşlar iki grupta ele alınır:

Doğrudan İç Paydaşlar,

Orman Genel Müdürlüğü (OGM), Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü (DSİ), Kara Yolları Genel Müdürlüğü (KGM), Tarım Reformu Genel Müdürlüğü (TRGM), İl Özel İdareleri, Karayolları, DSİ ve Orman Bölge Müdürlükleri, Tarım ve Orman İl Müdürlükleri, Su ve Kanalizasyon İdaresi, ilgili idareler, OGM, Dünya Tarım ve Gıda Örgütü (FAO), Dünya Bankası'nın ilgili müdürlükleri.

Doğrudan Dış Paydaşlar,

Hassas gruplar dahil olmak üzere Bolaman ve Çekerek Proje Alanlarında yaşayan topluluklar, Ulusal, İl ve İlçe Düzeyinde doğrudan kamu idarelerine dahil birimler.

Dolaylı Paydaşlar,

TULIP alt-projelerinden dolaylı olarak etkilenecekleri için katılım sürecine dolaylı paydaşlar olarak katılacaklardır. Bu gruplar, proje alanı dışında Ordu, Tokat, Sivas, Çorum ve Yozgat'ta yaşayan topluluklar, Havzadan metropollere göç etmiş kişiler, Ulusal, İl ve İlçe Düzeyinde dolaylı olarak kamu idarelerini ilgilendiren topluluklardır.

İlgili diğer taraflar,

Projeden Etkilenen Kişiler dahil olmak üzere, önemli etkiye sahip yerel, bölgesel ve ulusal organizasyon yapıları olarak katılım sürecine dahil edilir. İlgili diğer taraflar şu başlıklar altında toplanabilir: Özel Sektör, Sivil Toplum Kuruluşları, Akademik Kuruluşlar ve Medya.

Paydaş Katılımı şunları içermelidir:

- Şeffaf katılım
- Hassas katılım
- Kapsayıcı / ayrımcı olmayan katılım

Aşağıda belirtilen dört hususa dikkat edilmelidir:

- Birden fazla katılım kanalının kullanılması;
- Karmaşık olmayan katılım ortamlarının kullanılması;
- Yaygın katılım araçlarının kullanılması,
- Cinsiyete duyarlı bir dil kullanımı.

Paydaş Katılım Faaliyetleri

Belge açıklama ve bilgi paylaşımı ve bilgi doğrulaması için Halkın Katılımı Toplantıları düzenlenebilir. Bu toplantılar, Covid-19 salgını riskini dikkate alan tedbirlerle düzenlenir. Toplantılar en az bir hafta önceden yerel gazete ilanları ve internet üzerinden kamuoyuna ve diğer tüm paydaşlara duyurulur.

OGM, Covid-19 salgını nedeniyle Halkın Katılımı Toplantıları yapılamazsa, Çevresel ve Sosyal Korunma Önlemleri belgelerinin istişare, ifşa ve onaylanması sırasında ek önlemler alacaktır. Halihazırda bir ulusal karantinanın yürürlükte olması durumunda, belgenin elektronik kopyaları OGM' nin resmî web sitesi aracılığıyla dağıtılacaktır. Diğer kamu kurumları gibi paydaşlarla resmi yazışmalar ve elektronik bilgi paylaşımı her zamanki gibi sürdürülecektir.

Çevre ve Sosyal belgelerinin hem Türkçe hem de İngilizce olarak açıklanması ve doğrulanması için Projenin mevcut web sitesi (Bolaman ve Çekerek) kullanılmaktadır. TULIP belgeleri OGM merkez ve yerel ofislerinde bulunacaktır. Çevre ve Sosyal belgeleri, paydaşlara en az 15 gün süreyle açık olduğu şu mecralar tarafından duyurulacaktır:

- OGM, TRGM, DSİ, KGM, İl Özel İdareleri ve Belediyelerin internet siteleri
- Yerel medya reklamları (en az üç yerel gazete)
- Havzalardaki yerleşim yerlerinin muhtarlarına, topluluklarda halka açık bir yerde sergilenmek üzere gönderilecek bildirimler

Çevre ve Sosyal dokümanları için duyuru geri bildirimleri bu kanallar aracılığıyla paydaşlara yapılacak geri bildirimler, proje hakkında kısa bilgi, doküman hakkında kısa bilgi, açıklama süreci ve katılımın önemi, paydaş katılımı ve şikâyet mekanizması hakkında bilgi, hassas gruplar da dahil olmak üzere tüm katılımcılar için iş birliği çağrısı ve iletişim bilgilerini içermelidir. Paydaşların açıklanacak belgelere katkı sağlaması için Geri Bildirim Formu hazırlanacaktır.

OGM, hem Türkçe hem de İngilizce Çevre ve Sosyal dokümanları dahil olmak üzere Belge Açıklama sürecindeki proje belgelerini mevcut web sitesinde açıklamalıdır. Bu belgeler, halktan alınan geri bildirimlerle güncellenecektir. İstışareden en az 15 gün önce halka açıklanan taslak raporlar, halktan gelen geri bildirimlerle güncellendikten sonra son halini alır.

Çevresel ve Sosyal Yönetim Çerçevesi ve Yeniden Yerleşim Çerçevesi' ne uygun proje bazlı planlama yapılırken katılımcı bir anlayış benimsenecektir. Sosyal ve çevresel etkilerin belirlenmesinde benimsenecek katılımcı yaklaşımda, yeniden yerleşim planlaması, hane halkı özellikleri, gelir kaynakları, arazi mülkiyeti ve kullanım biçimleri, Projeden Etkilenen Kişilerin hassasiyetleri çeşitli saha çalışmaları ile belirlenecektir. Bu aşamalarda anketler, mülakatlar ve Odak Grup Tartışmaları kullanılır.

Bolaman Projesi web sitesinin tanıtımında hazırlandığı üzere, görsel materyaller, gerektiğinde proje hazırlık ve uygulama aşamalarında bilgi paylaşım ve danışma faaliyetlerine eşlik edebilir. Bu materyaller, verilecek bilgilerin basit bir dille anlatıldığı broşürler, posterler, haritalar olabilir. Materyaller paydaş kurum ve kuruluşlar ve muhtarlar ile paylaşılır.

Yerel paydaşlarla iletişim için öne çıkan iletişim kanalları muhtarlardır. Bu nedenle muhtarları her aşamada projeye dahil etmek ve onlarla hem proje yararlanıcıları hem de iletişim elçileri olarak çalışmak önemlidir. Bu nedenle, etkilenen yerleşim yerlerinin muhtarlarıyla yazılı, sözlü ve WhatsApp iletişimleri kurulacaktır.

Alt projeler / faaliyetler yoluyla yaşam koşulları ve sosyo-ekonomik durumları etkilenme olasılığı en yüksek olan kadınlar da havzalardaki paydaşlarla iletişimin odak noktalarından biri olmalıdır. Bu bağlamda, her köyden bir kadının tespit edilmesi ve o köyde yaşayan kadınların temsilcisi olarak toplantılara davet edilmesi önerilmektedir.

Entegre Şikâyet Giderme Mekanizması

Uluslararası gerekliliklere uygun olarak, projeden etkilenen kişiler dahil olmak üzere paydaşların endişelerini ve şikâyetlerini almak, çözmek ve takip etmek için OGM tarafından bir şikâyet mekanizması kurulacaktır. OGM, paydaşlar için erişilebilir olacak ve tüm şikâyetlere (şikâyetler, talepler, görüşler, öneriler) en kısa sürede yanıt verilecektir. Entegre Şikâyet Giderme Mekanizmasındaki en önemli nokta, sitedeki halkla ilişkiler birimi tarafından tüm şikâyetlerin etkin bir şekilde alınması, kaydedilmesi ve önceden belirlenmiş bir zaman çizelgesi içinde ve içeriklerine uygun olarak yanıtlanması ve düzeltici / düzenleyici faaliyetin yapılmasının sağlanmasıdır. Şikâyetlere verilen bu tür yanıtlar her iki taraf için de tatmin edici olacak ve faaliyetler takip edilecek ve şikâyet sahipleri düzeltici faaliyetlerin sonuçları hakkında bilgilendirilecektir.

Şikâyet mekanizmasının en önemli özelliklerinden biri, TRGM, DSİ ve KGM üzerinden alınan şikâyetleri merkezi Şikâyet Giderme Mekanizmasına entegre etmektir. OGM merkezinde tüm bu şikâyetlerin aynı sistematik prosedürlere tabi tutulduğu tek ve merkezi bir Şikâyet Giderme Mekanizması kurulacaktır. Tüm şikâyetler aynı çevrimiçi sisteme kaydedilecektir. Paydaş Katılım Çerçevesi, Şikâyet Giderme Mekanizmasının tüm adımlarını ayrıntılı olarak sunar. Bu aşamalar OGM tarafından geliştirilecek ve yönetilecektir.

Bir paydaşın program faaliyetleriyle ilgili bir bağlamda taciz, sindirme, taciz, şiddet, ayrımcılık veya adaletsizlik gibi ciddi kötü muameleye maruz kalması durumunda, kişi vakayı sözlü veya yazılı olarak doğrudan Şikâyet Giderme Mekanizmasına iletebilir. Şikâyet Giderme Mekanizması temel noktaları ve Proje Koordinasyon Birimi, kişinin gizliliğine ve anonimliğine saygı göstererek durumu derhal inceleyecektir.

Paydaş Katılım Planlarının Hazırlanması

Yukarıdaki ilkeler, türler ve faaliyetler hem Bolaman hem de Çekerek projelerinin tüm bileşenlerine ilişkin istişarelerde kullanılacaktır. Ancak, yeniden yerleşim ve çevresel ve sosyal etki beklenen projelerde Yeniden Yerleşim Planı ve ÇSED hazırlanmalıdır. Bu Paydaş Katılım Çerçevesi' ne göre Paydaş Katılım Planları (PKP), uygulama tarihlerine göre proje faaliyeti veya proje grubu (alt bileşenler) temelinde hazırlanmalıdır. Paydaşlar ile OGM, DSİ, TRGM ve KGM ile alt yüklenicilerin iletişimini düzenlemek için Paydaş Katılım Planları hazırlanacaktır. Yüklenici firmaların burada belirtilen hükümlere uygun olarak yerel halk dahil paydaşlarla iletişim kurması OGM'nin sorumluluğundadır.

Paydaş Katılım Planlarının hedefleri aşağıdaki gibi olacaktır:

- Borçlu ve Yüklenicilerin tüm paydaşları ve projeden nasıl etkileneceklerini belirlemelerine yardımcı olacak paydaş katılımına sistematik bir yaklaşım oluşturmak ve projenin katılımcı ve toplum dostu bir şekilde uygulanmasını sağlamak onlarla, özellikle projeden etkilenen insanlarla sürekli yapıcı ilişki kurmak.
- Paydaşların projeye olan ilgi ve desteğinin düzeyini değerlendirmek ve kurulum ve işletim süreci boyunca Proje ekibinin paydaşlarla ilişkilerine rehberlik etmek, paydaşların görüşlerinin proje tasarımında ve çevresel ve sosyal performansta dikkate alınmasını sağlamak.
- Potansiyel olarak bir etki yaratabilecek konularda, proje yaşam döngüsü boyunca projeden etkilenen taraflarla etkili ve kapsayıcı katılımı teşvik etmek ve sağlamak.
- Çevresel ve sosyal riskler ve etkilerle ilgili proje bilgilerinin paydaşlara zamanında, anlaşılabilir, erişilebilir ve uygun bir şekilde ve formatta sunulmasını sağlamak.
- Projeden etkilenen taraflara sorunları ve şikayetleri dile getirmek için erişilebilir ve kapsayıcı araçlar sağlamak ve Yüklenicilerin bu tür şikayetleri yanıtlamasına ve yönetmesine izin vermek.

Görev ve Sorumluluklar

Lider kurum olan OGM'de bir Proje Koordinasyon Birimi olacaktır ve bu birim diğer uygulayıcı kurumlarla ilişkileri düzenleyebilecek bir konumda olmalıdır. Proje Koordinasyon Birimi, projenin Dünya Bankası ile iletişimini kurar. Ayrıca, proje faaliyetlerinin uygulanmasında, TRGM, DSİ ve KGM'nin her birinde Merkezi Proje Yönetim Birimleri kurulacaktır.

OGM, DSİ ve KGM Bölge Müdürlükleri ile TRGM İl Müdürlükleri havzalarda alt projeler uygulayıcılarıdır. Merkezi düzeyde Proje Koordinasyon Birimi ve Proje Yönetim Birimlerine ek olarak, satın alma, mali yönetim ve Çevre ve Sosyal standartları ve izleme faaliyetlerini içeren alt projelerin uygulanması için Ordu ve Yozgat'ta Bölgesel Teknik Destek Birimleri bulunacaktır. Bölgesel Teknik Destek Birimleri, her bir uygulayıcı kurumun sorumluluğunda olan alt projelerin sorunsuz bir şekilde uygulanması için bu Bölge ve İl Müdürlüklerini destekleyecektir.

Uygulayıcı Kurumların Bölge Müdürlükleri / İl Müdürlükleri, tedarik, mali yönetim, Çevre ve Sosyal standartları ve izleme görevlerini gerçekleştirecek olan kurumun kamu görevlilerinden oluşur. Önerilen yapı, yetkilendirme görevlisini, değerlendirme görevlisini, şube yöneticisini ve bu görevler için bir teknik personeli içerir.

Bolaman ve Çekerek Bölgesel Teknik Destek Birimleri, koordinatör kurum, OGM'deki kamu görevlileri ve Bileşen 2 kapsamında dışarıdan işe alınacak danışmanları içeren tam entegre proje ekipleridir. Havza yönetimi, ormancılık ve tarım, satın alma, çevre ve sosyal alanlar hem Bolaman hem de Çekerek Bölgesel Teknik Destek Birimleri kapasitesinde çalışacak ve aynı zamanda diğer uygulayıcı kurumların Bölge Müdürlüklerine / İl Müdürlüklerine teknik yardım sağlayacaktır.

Proje Koordinasyon Birimi, bu Çevresel ve Sosyal Çerçevelerin uygulanmasını koordine etmek için bu proje kapsamında ilgili nitelik ve becerilere sahip her Proje Yönetim Birimleri için en az bir çevresel, bir sosyal, bir paydaş katılımı ve İş Sağlığı ve Güvenliği konularında uzman kişileri istihdam edecektir. Bu uzmanların TULIP Bileşen 2'den işe alınması ve finanse edilmesi beklenmektedir.

Paydaş Katılım Planları' nın havzalarda uygulanması, izlenmesi ve raporlanması için, her bir yerel birimde, yani OGM, DSİ ve KGM Bölge Müdürlüklerinde ve her uygulama paydaşına bağlı Tarım ve Orman Bakanlığı İl Müdürlüklerinde organizasyon yapılarına göre bir Halkla İlişkiler Sorumlusu görevlendirilecektir.

OGM uluslararası proje deneyimine sahiptir ve kurum Dünya Bankası uygulamalarına aşinadır. Ancak, birden fazla uygulama paydaşının bulunduğu uzun vadeli bir proje için ek kapasite ve kaynaklara ihtiyaç vardır. Bu nedenle OGM hem kendi insan kaynağını kullanarak hem de şartlara göre dışarıdan hizmet alarak çevresel ve sosyal prosedürleri yerine getirecektir.

İzleme ve Değerlendirme

Çevresel ve Sosyal Yönetim Çerçevesi, Paydaş Katılım Çerçevesi, Yeniden Yerleşim Çerçevesi ve İşgücü Yönetimi Prosedürleri' nin uygulanması ve bunlara uygun olarak geliştirilen planlar Yeniden Yerleşim Çerçevesinin bir parçası olan Trafik Kontrol Planı ve Kısaltılmış Yeniden Yerleşim Planları ve Harcama Sonrası Sosyal Denetimler gibi (ÇSED ekleri dahil) çeşitli İzleme ve Değerlendirme çalışmaları ile kontrol edilecektir.

TULIP kapsamında, iç, dış izleme ve tamamlayıcı denetimlerden oluşan, birbirini tamamlayan bir izleme mekanizması kurulacaktır.

Çevre ve Sosyal İç İzleme

Uygulayıcı kurum bünyesinde yapılan raporlarla gerçekleştirilen ve çevresel ve sosyal gerekliliklerin uygulandığını gösteren İzleme ve Değerlendirme faaliyetleridir. Prosedürler ve göstergeler, ilgili proje ve planlara göre altı ayda bir hazırlanacaktır.

Çevre ve Sosyal Dış İzleme

Bağımsız bir kuruluştan alınan danışmanlık desteği ile gerçekleştirilen, iç izleme raporları ve şikâyet kayıtlarından yararlanılarak gerçekleştirilen, çevresel ve sosyal gereksinimlerin uygulanmasını değerlendiren bir İzleme ve Değerlendirme faaliyetidir. Prosedürler ve göstergeler her yıl ilgili proje ve planlara göre hazırlanacaktır.

Çevre ve Sosyal Tamamlama Denetimi

Proje başvurularının Çevre ve Sosyal standartlarına uygun olarak tamamlandığını gösteren bir belge olarak TULIP'in Bolaman ve Çekerek ana bileşenleri için ayrı ayrı hazırlanacak kapsamlı bir rapordur. Çevre ve Sosyal standartlarıyla uyumlu olmayan uygulamaların tespiti, yeni uygulama önerileri gerektirebilir. Bu izleme ve değerlendirme çalışması aynı zamanda harici / bağımsız uzmanlar tarafından yürütülmektedir.

TULIP'in Çevre ve Sosyal standartlarına uygun olarak tamamlandığını gösteren tek bir doküman olarak kapsamlı bir rapor hazırlanacaktır. Hem Bolaman hem de Çekerek'teki tüm faaliyetler tamamlandıktan sonra bu raporun hazırlanması dış / bağımsız uzmanlar tarafından yürütülecektir.